01 September 2021

# Opbrengst werkgroep beleid en begroting

## Inleiding

De begroting 2022-2025 laat een tekort zien, deze is structureel van aard. Volgens de BBV-normen is dit niet toegestaan en kan dit er toe leiden dat GGD Zeeland onder toezicht zal komen te staan.

Er moet een plan gemaakt worden om het tekort op te lossen. Om deze reden zijn er 4 opdrachten geformuleerd die als basis kunnen dienen voor dit plan. Dit voorstel gaat over de opdracht beleid en begroting.

Voor deze opdracht is de situatie per thema/onderwerp in beeld gebracht. Welke taken voeren wij uit, zijn dit wettelijke taken en is de GGD verplicht deze taken uit te voeren.. Daarnaast is er gekeken naar de omstandigheden waaronder deze taken moeten worden uitgevoerd. Hoe stevig staat de taak, waar zitten kwetsbaarheden, waar liggen kansen/verbeterpunten en wat levert het de GGD op?

Dit document is gebaseerd op de verzamelde informatie per thema. In totaal zijn 25 thema's in beeld gebracht. De omvang van de thema's en de impact op de organisatie is verschillend.

Per thema is in kaart gebracht hoe het zit met de inhoudelijke deskundigheid, de beschikbaarheid van personeel en de financiële situatie. Deze informatie is per onderdeel gewogen en ingedeeld in een categorie naar kwetsbaarheid. Op basis hiervan is per thema een eindoordeel bepaald en is een advies gegeven. Deze informatie is te lezen in bijgevoegd Excelbestand. De wijze waarop de weging is gedaan is te lezen in bijlage 1.

In deze discussienota wordt er een overkoepelend beeld geschetst. Naast de informatie uit de matrix, is dit beeld gebaseerd op de ervaringen van de strategisch beleidsadviseurs.

## Beeld op basis van inventarisatie

De risicoanalyse van de 25 onderwerpen/thema's waar de GGD op inzet levert op basis van het eindoordeel per thema het volgende beeld op:

| Categorie | Aantal |
|---|---|
| Geen direct risico/ mogelijk kansen | 8 |
| Kwetsbaar: op termijn aandacht voor nodig | 10 |
| Risico: gelijk aandacht nodig | 7 |

<u>Meeste thema's kwetsbaar of risico</u>

Slechts een derde van de taken is aan te merken als **geen** risico. Er is slechts één onderwerp die op alle onderdelen positief scoort (groen). Tegelijkertijd betekent dit niet dat hier helemaal geen knelpunten worden ervaren. Deze beoordeling is gedaan op basis van een analyse van de beschikbare informatie over de taak in combinatie met de wijze waarop deze is georganiseerd. De mening van het team zelf is hierin niet meegenomen.

GGD Zeeland voert een groot palet aan taken uit. Sommige van deze taken zijn wettelijke taken voor gemeenten, hiervan moet een deel verplicht bij een GGD worden belegd. Daarnaast voert GGD Zeeland taken uit die geen directe wettelijke basis hebben.

| Grondslag taak | Aantal |
|---|---|
| Wettelijk niet verplicht bij GGD | 8 |
| Wettelijk verplicht bij GGD | 10 |
| Niet wettelijk | 7 |

Meeste risico's bij wettelijke taken die niet bij de GGD hoeven te worden belegd.

In onderstaande tabel zijn de risico's per grondslag in beeld gebracht. Dit laat zien dat de meeste risico's zitten in de wettelijke taken die niet verplicht bij de GGD moeten worden belegd. De enige uitzondering hierop is de uitvoering van de JGZ (inclusief RVP). In de praktijk staat de uitvoering van de JGZ wel degelijk onder druk. Toch is deze taak niet als kwetsbaar of risico benoemd, juist omdat hier kansen lijken te liggen binnen de huidige kaders.

| Grondslag taak | Geen direct risico | Kwetsbaar | Risico |
|---|---|---|---|
| Wettelijk niet verplicht bij GGD | 2 | 2 | 4 |
| Wettelijk verplicht bij GGD | 3 | 5 | 2 |
| Niet wettelijk | 3 | 3 | 1 |

Geen risicobeheersing

Er zijn geen maatregelen voor risicobeheersing genomen. Geen specifieke per onderwerp en ook geen algemene aanpak die gevolgd kan worden als risico's zich voordoen.

Als een risico op een onderwerp zich voor doet, wordt deze ad hoc opgepakt. Gezien het aantal onderwerpen dat kwetsbaar is of die risicovol zijn, is het wel wenselijk deze beheersmaatregelen te hebben. Indien er geen risicobeheersmaatregelen op een onderwerp nodig zijn, zou dit expliciet zo besloten moeten worden.

Geen grote Quickwins op inhoud

Op basis van de analyse op de thema's[1] komen er geen grote quickwins naar voren. Daar waar de keuzeruimte zit, zijn vaak ook de onderdelen die een positieve financiële bijdrage leveren aan de GGD. Het stoppen van deze taak maakt dan de financiële opgave juist groter (nog los van de frictiekosten om een taak te stoppen). Ook zou juist een investering in deze taken meer financiële ruimte voor de GGD op kunnen leveren.

De enige onderwerpen waar mogelijk ruimte zit zijn de JGZ en inspectie kinderopvang. Op het JGZ vraagstuk zit al een project dat moeizaam verloopt.

Veel (directe) risico's

Op 7 thema's zijn er risico's die direct aandacht vragen. Op sommige wordt al (langere) tijd ingezet. Toch zijn deze nog niet opgelost of zijn er onvoldoende beheersmaatregelen genomen.

Focus op het resultaat

De afgelopen jaren zijn er stappen gemaakt in de begroting om van het denken in activiteiten over te gaan naar het denken in resultaten. Dit proces is nog in ontwikkeling. Tijdens deze inventarisatie blijkt nog maar eens dat het denken in resultaten nog geen gemeen goed is in onze organisatie. Wet- en regelgeving laten veel ruimte voor invulling en interpretatie. De uitvoering in onze organisatie is

[1] Matrix met bevindingen per thema

nog vooral gebaseerd op het continueren van taken zoals deze altijd werden gedaan. Er zijn nog maar beperkte stappen gezet om meer te denken over wat de uitvoering nu eigenlijk op moet leveren. Dit maakt het lastig een uitspraak te doen of een taak met minder ook kan.

Het gesprek zou in eerste instantie dan ook vooral moeten gaan over het gewenste resultaat. De noodzakelijke uitvoering is dan volgend. Als er wordt gedacht vanuit de uitvoering van de individuele taak, bestaat het risico dat vooral gekeken wordt waar de uitvoering omlaag kan. Besluitvorming hierover zou altijd gebaseerd moeten zijn op het te behalen resultaat.

Objectief of subjectief?

Voor de inventarisatie is gekeken naar de beschikbare documenten over deze onderwerpen, zoals wet- en regelgeving, interne (beleids)stukken, besluiten van het MT, financiële gegevens en informatie over formatie en bezetting. Dit wordt voor dit traject beschouwd als objectieve informatie. Met name de financiële informatie en de informatie over formatie en bezetting zijn een momentopname. De inhoud van deze informatie is continue aan veranderingen onderhevig. Daarom kunnen er verschillen zitten in de uitkomsten van de verschillende werkgroepen in het kader van grip op begroting.

De inschatting of een thema of onderwerp op bepaalde punten of als geheel kwetsbaar is, is een inschatting van de strategisch adviseurs, dit geldt tevens voor het advies dat per onderwerp gegeven is.

**Benchmark 2019**

In 2019 is de twee jaarlijkse benchmark tussen de 25 GGDen uitgevoerd. In deze benchmark worden GGDen met elkaar vergeleken op verschillende inhoudelijke en organisatorische thema's. Ondanks de GGDen verschillend zijn georganiseerd en verschillende taken uitvoeren, geeft deze benchmark wel aan aantal opvallende punten weer die aansluiten bij de inventarisatie op de 25 onderwerpen.

Het betreft de volgende punten:

- Relatief gezien staat GGD Zeeland met het aantal Epidemiologen per 100k inwoners op een gedeelde laatste plaats (0,31 ten opzichte van 0,73 gemiddeld).
- Zit het aantal fte gezondheidsbevordering (APG) met 1,00 per 100k inwoners ruim onder het landelijk gemiddelde van 1,37.
- Scoort Zeeland op de leefstijlonderwerpen bij de jeugd slechter dan het landelijk gemiddelde (roken, alcohol gebruik en overgewicht).
- Scoren ouderen hun ervaren gezondheid net onder het landelijk gemiddelde.
- Zit het aantal fte MMK met 0,36 per 100k inwoners onder het landelijk gemiddelde van 0,43.

Omdat GGD Zeeland de op twee na kleinste GGD regio van Nederland is, worden in absolute zin al deze effecten worden nog verder versterkt als gekeken wordt naar het totaal aantal fte op deze onderwerpen.

De JGZ wijkt af van dit beeld:

- Zo zit GGD Zeeland relatief hoog qua Fte (113,73 per 100k inwoners ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 89,96) voor de uitvoering van de JGZ.
- Staat GGD Zeeland bovenaan in het rijtje met extra contactmomenten.
- Is de vaccinatiegraad in Zeeland het laagste van alle regio's.

Tot slot is de inwonersbijdrage met € 40,88, ruim boven het landelijk gemiddelde van € 28,20.

Uiteraard zijn de benchmark resultaten niet één-op-één te plakken op de analyse van de 25 onderwerpen, maar er zitten wel een aantal opvallende overeenkomsten is.

# Bijlage 1: Weging thema's

| Categorie | Toelichting |
|---|---|
| Geen risico / kansen | Een onderwerp valt in de categorie geen risico / kansen wanneer de beschikbare mensen en middelen (ruim) voldoende zouden moeten zijn voor de uitvoering van de taak. Dit betekent niet dat deze onderwerpen op alles goed scoren. Soms kan op één of meerdere van de gewogen factoren als kwetsbaar worden gezien. De inschatting is dan dat binnen de huidige omstandigheden de kwetsbaarheden beheersbaar zijn of kunnen worden opgelost.<br>Daarnaast bieden deze onderwerpen mogelijkheden voor een besparing of extra inkomsten. |
| Kwetsbaar | Een onderwerp valt in de categorie kwetsbaar als op één of meerdere onderdelen wordt het onderwerp als kwetsbaar ingeschat, waarbij de verwachting is dat deze kwetsbaarheid binnen de huidige kaders niet kan worden weggenomen. Deze kwetsbaarheid kan inhoudelijk, financieel of formatief van aard zijn. Deze onderwerpen vormen nog geen direct risico, maar kunnen zonder ingrijpen wel een risico worden. |
| Risico | Een onderwerp valt in de categorie risico als op onderdelen de taak niet meer goed kan worden uitgevoerd of deze uitvoering erg onder druk staat. Deze onderwerpen zitten onder het waakvlamniveau, of er zijn factoren die moeilijk te voorstellen en/of te beïnvloeden zijn die gevolgen hebben voor de uitvoering van de taak.<br>Deze onderwerken kunnen niet binnen de bestaande kaders worden opgevangen. Het verder uitstellen van maatregelen op deze onderwerpen vormt een direct risico. |